

POSTANOWIENIE

Dnia 10 lutego 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec (przewodniczący)

SSN Bogusław Cudowski (sprawozdawca)

SSN Romualda Spyt

w sprawie z powództwa M. M.

przeciwko Urzędowi Gminy B.

o przywrócenie do pracy,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 10 lutego 2016 r.,

zażalenia strony pozwanej na postanowienie Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w P.

z dnia 8 lipca 2015 r.,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Pozwem z 11 września 2012 r. powódka M. M. domagała się od pozwanego Urzędu Gminy B. przywrócenia do pracy na dotychczasowych warunkach pracy i płacy w razie uznania za niezgodne z prawem zarówno wypowiedzenia umowy o pracę jak i jej rozwiązania bez zachowania okresu wypowiedzenia, zasądzenia odszkodowania na podstawie art. 60 k.p. w razie uznania za zgodne z prawem wypowiedzenia umowy o pracę, a za niezgodne z prawem jej rozwiązania bez zachowania okresu wypowiedzenia.

Sąd Rejonowy w P. wyrokiem z 19 listopada 2013 r. oddalił powództwo.

Wyrok ten zaskarżyła powódka w całości. W apelacji wniosła o jego zmianę poprzez przywrócenie do pracy na poprzednich warunkach pracy i płacy, ewentualnie zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki odszkodowania w wysokości trzymiesięcznego wynagrodzenia za pracę za niezgodne z prawem rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy w P. wyrokiem z 13 marca 2015 r. zmienił zaskarżony wyrok w całości w ten sposób, że zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 334,32 zł tytułem odszkodowania za niezgodne z prawem rozwiązanie umowy o pracę, w pozostałym zakresie oddalił apelację powódki.

Pozwany zaskarżył wyrok Sądu Okręgowego z 13 marca 2015 r. w całości. Wniósł o: uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w całości oraz uchylenie wyroku Sądu Rejonowego w części rozstrzygającej o żądaniu powódki przywrócenia jej do pracy oraz odrzucenie pozwu w tym zakresie (pkt 1), umorzenie postępowania przed Sądem drugiej instancji w części, w jakiej powódka żądała zasądzenia odszkodowania ponad rozmiar wynikających z art. 60 k.p. (pkt 2), przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania w części, w jakiej powódka żądała zasądzenia odszkodowania z art. 60 k.p. (pkt 3), pozostawienie Sądowi drugiej instancji rozstrzygnięcia o kosztach postępowania (pkt 4). Wartość przedmiotu zaskarżenia skarżący określił na kwotę 44.400 zł.

Sąd Okręgowy, postanowieniem z 8 lipca 2015 r., odrzucił skargę kasacyjną pozwanego, stwierdzając, że jest ona niedopuszczalna stosownie do art. 398² § 1 k.p.c. W uzasadnieniu wskazał, że zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy zasądził od pozwanego na rzecz powódki odszkodowanie w wysokości 334,32 zł za niezgodne z prawem rozwiązanie umowy o pracę na podstawie art. 60 k.p. W konsekwencji w sprawie tej wartość przedmiotu zaskarżenia wynosi 334,32 zł. Sąd stwierdził, że pozwany nie ma interesu prawnego w zaskarżeniu wyroku Sądu drugiej instancji w części oddalającej apelację powódki, a także, że wadliwe określenie przez powódkę wniosków apelacji, które Sąd drugiej instancji zakwalifikował jako niedopuszczalną zmianę powództwa, nie miało wpływu na zmianę wartości przedmiotu zaskarżenia, ponieważ sprawa rozpoznawana przez Sąd Okręgowy dotyczyła odszkodowania z art. 60 k.p. W ocenie Sądu wyłącznie

kwota tego odszkodowania stanowiła wartość przedmiotu podlegającego rzeczywistemu rozpoznaniu i rozstrzygnięciu.

Pozwany zaskarżył postanowienie Sądu Okręgowego z 8 lipca 2015 r. w całości. Zarzucił naruszenie przepisów prawa procesowego, to jest:

(-) art. 19 § 1 k.p.c. przez jego błędne zastosowanie i uznanie, że sprawa objęta skargą kasacyjną jest wyłącznie sprawą o świadczenie (odszkodowanie z tytułu rozwiązania umowy o pracę), gdy tymczasem jest ona też sprawą o przywrócenie do pracy na poprzednich warunkach, w związku z czym podstawą prawną określenia wartości przedmiotu sporu jest art. 23¹ k.p.c., a nie art. 19 § 1 k.p.c.;

(-) art. 23¹ k.p.c. w zw. z art. 386 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. poprzez ich niezastosowanie w sytuacji, gdy sprawa objęta skargą kasacyjną jest sprawą o przywrócenie do pracy na poprzednich warunkach;

(-) art. 25 § 1 k.p.c. w zw. z art. 398⁶ § 2 k.p.c. w zw. z art. 398² § 1 k.p.c. przez wadliwe przyjęcie, że wartość przedmiotu zaskarżenia w niniejszej sprawie objętej skargą kasacyjną wynosi 334,32 zł, a co za tym idzie jest niższa od kwoty 10.000 zł, gdy tymczasem wartość przedmiotu zaskarżenia wynosi 44.400 zł, a skarga kasacyjna jest przedmiotowo dopuszczalna;

(-) art. 398⁶ § 2 k.p.c. poprzez jego zastosowanie i odrzucenie na posiedzeniu niejawnym skargi kasacyjnej w sytuacji, gdy skardze kasacyjnej powinien zostać nadany dalszy bieg, albowiem wartość przedmiotu zaskarżenia wynosi 44.400 zł, gdyż pozwany został pokrzywdzony całym zaskarżonym wyrokiem Sądu Okręgowego, a nadto za przyjęciem skargi kasacyjnej do rozpoznania przemawia interes publiczny, gdyż w sprawie zachodzi nieważność postępowania, w części w jakiej powódka żądała przywrócenia do pracy.

W uzasadnieniu zażalenia pełnomocnik skarżącego wskazał, że na każdym etapie postępowania powódka podnosiła i podtrzymywała roszczenie o przywrócenie jej do pracy, a sądy o tym roszczeniu orzekały. Zarzucił, że Sąd Okręgowy nie zbadał prawidłowo rzeczywistej wartości przedmiotu zaskarżenia i przyjął za podstawę jej określenia jedno z dwóch roszczeń zgłoszonych i podtrzymywanych przez powódkę w toku całego postępowania, pomijając drugie, to jest roszczenie o przywrócenie do pracy. W sprawach o przywrócenie do pracy

wartość przedmiotu zaskarżenia oblicza się – dla potrzeb skargi kasacyjnej - na podstawie art. 23¹ k.p.c. Z uwagi, że miesięczne wynagrodzenie powódki wynosiło 3.700 zł oraz, że była zatrudniona na czas nieokreślony, wartość przedmiotu zaskarżenia odpowiadała wysokości jej wynagrodzenia za okres roku, to jest kwocie 44.400 zł. Pełnomocnik wskazał również, że pozwany ma interes prawny w zaskarżeniu całego wyroku Sądu drugiej instancji, gdyż został pokrzywdzony całym orzeczeniem, także w części oddalającej apelację powódki. Jego pokrzywdzenie przejawiało się m.in. w nieuzyskaniu takiej ochrony prawnej, jaką zamierzał osiągnąć, gdyby apelacja powódki została oddalona w całości zgodnie z jego żądaniem. Stwierdził, dalej, że pomiędzy stronami zawisła inna wcześniej wszczęta sprawa o przywrócenie do pracy w związku z wypowiedzeniem umowy o pracę przez pozwanego. Sprawiało to, że w postępowaniu objętym skargą kasacyjną zachodzi nieważność postępowania, ponieważ Sąd Okręgowy orzekł o roszczeniu, które jest przedmiotem innego toczącego się postępowania zawisłego między tymi samymi stronami. Dalej powołał się na uchwałę Sądu Najwyższego z 15 maja 2014 r. wydaną w składzie siedmiu sędziów, której nadano moc zasady prawnej (III CZP 88/13). W uchwale tej przyjęto, że pokrzywdzenie orzeczeniem (*gravamen*) jest przesłanką dopuszczalności środka zaskarżenia, chyba że interes publiczny wymaga merytorycznego rozpoznania tego środka, a także, że w kolizji z interesem publicznym pozostają orzeczenia wydane w postępowaniach dotkniętych nieważnością. W konsekwencji skarżący stwierdził, że nawet w przypadku ustalenia, że pozwany nie został pokrzywdzony wyrokiem Sądu Okręgowego, skarga kasacyjna pozwanego powinna zostać przyjęta do rozpoznania, ponieważ w sprawie zachodzi nieważność postępowania w części, w jakiej powódka żądała przywrócenia jej do pracy.

Skarżący wniósł o uchylenie w całości postanowienia Sądu Okręgowego z 8 lipca 2015 r. i przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania; a także o zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Odpis zażalenia doręczono pełnomocnikowi powódki 3 sierpnia 2015 r. Powódka, reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, wniosła pismo zatytułowane „odpowiedź na zażalenie” we wtorek 11 sierpnia 2015r. (data nadania

pisma w placówce pocztowej). Wniosła o oddalenie zażalenia i zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów postępowania zażaleniowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy, zważył co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zarzuty skarżącego sprowadzają się do zakwestionowania sposobu wyliczenia wartości przedmiotu zaskarżenia przez Sąd Okręgowy (zarzuty naruszenia art. 19 § 1 k.p.c., art. 23¹ k.p.c. w zw. z art. 386 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. oraz art. 25 § 1 k.p.c. w zw. z art. 398⁶ § 2 k.p.c. w zw. z art. 398² § 1 k.p.c.). Sprawdzenie przez Sąd Okręgowy wartości przedmiotu zaskarżenia wskazanej w skardze kasacyjnej stanowiło konsekwencję ustalenia zakresu, w jakim pozwany miał interes prawny w zaskarżeniu wyroku Sądu Okręgowego z 13 marca 2015 r.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że interes prawny w zaskarżeniu orzeczenia zachodzi w razie niezgodności orzeczenia z żądaniem (przykładowo postanowienie SN z 2 lipca 2009 r., III PZ 4/09, LEX nr 560868). Przesłankę *gravamen* (pokrzywdzenia strony wyrokiem) stosuje się do każdego środka zaskarżenia, również skargi kasacyjnej, i należy ją przyporządkować do sfery dopuszczalności, a nie zasadności środka zaskarżenia (zob. uchwała SN w składzie 7 sędziów (zasada prawna) z 15 maja 2014 r., III CZP 88/13, OSNC 2014 nr 11, poz. 108 oraz powołane tam orzeczenia). Oznacza to, że zakres badania dopuszczalności skargi kasacyjnej obejmuje również badanie przez sąd drugiej instancji interesu prawnego w zaskarżeniu, odpowiednio zastosowanie art. 398⁶ § 2 in fine k.p.c. w przypadku stwierdzenia braku *gravamen*. W ścisłym związku z takim ujęciem przesłanki *gravamen* pozostaje uzależnienie dopuszczalności środka zaskarżenia od tego czy został osiągnięty próg wartości przedmiotu zaskarżenia. Przesłanka interesu prawnego w zaskarżeniu orzeczenia pozwala zatem przyjąć, że w części, w której orzeczenie jest korzystne dla skarżącego, skarga kasacyjna jest wyłączona właśnie ze względu na brak pokrzywdzenia, a w pozostałej części z

powodu nieosiągnięcia progu wymaganej minimalnej wartości przedmiotu zaskarżenia (por. uchwała SN z 15 maja 2014 r. oraz powołane tam orzeczenia).

Odnosząc powyższe wypowiedzi do okoliczności tej sprawy, Sąd Najwyższy w obecnym składzie podziela stanowisko Sądu Okręgowego, a mianowicie, że w okolicznościach tej sprawy (sprawa z odwołania od rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia złożonego w okresie wypowiedzenia umowy o pracę, w sytuacji gdy pracownik w odrębnym postępowaniu wszczętym na skutek odwołania od wypowiedzenia umowy o pracę dochodzi przywrócenia do pracy), pozwany nie miał interesu prawnego w zaskarżeniu wyroku Sądu drugiej instancji, w zakresie w jakim Sąd ten oddalił apelację powódki. Oznacza to, że w tym zakresie skarga kasacyjna pozwanego była niedopuszczalna ze względu na brak interesu prawnego w zaskarżeniu.

Z kolei w zakresie rozstrzygnięcia o zasądzeniu od pozwanego na rzecz powódki odszkodowania, na podstawie art. 60 k.p., skarga kasacyjna była niedopuszczalna ze względu na niższą niż próg określony w art. 398² § 1 k.p.c. wartość przedmiotu zaskarżenia. Odszkodowanie to zasądzono w wysokości 334,32 zł. W sprawach z zakresu prawa pracy dopuszczalność skargi kasacyjnej warunkuje natomiast wartość przedmiotu zaskarżenia na poziomie co najmniej 10.000 zł (art. 398² § 1 k.p.c.).

Oceniając twierdzenie skarżącego o nieważności postępowania, wyłącznie w kontekście badania dopuszczalności skargi kasacyjnej pozwanego ze względu na wystąpienie interesu publicznego, twierdzenie to nie uzasadnia dopuszczalność skargi kasacyjnej. Roszczenia dochodzone przez pracownika w sprawie z odwołania od wypowiedzenia umowy o pracę oraz roszczenia dochodzone przez tego samego pracownika wobec tego samego pracodawcę w sprawie z odwołania od rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia nie są tożsame w rozumieniu art. 379 pkt 3 k.p.c. Różnią się zarówno co do podstawy faktycznej jak i prawnej. Tym samym, uwzględniając stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w uchwale z 15 maja 2014 r., nie ma podstaw do odstąpienia od oceny dopuszczalności skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę pokrzywdzenia pozwanego zaskarżonym wyrokiem.

Ze względu na powyższe, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c., orzekł jak w sentencji.

Co do wniosku powódki o zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego zawartego w piśmie zatytułowanym „odpowiedź na zażalenie”, pismo to zostało wniesione po upływie terminu do dokonania tej czynności, w konsekwencji nie wywołuje skutków w zakresie zawartego w nim wniosku o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym (art. 167 k.p.c. w zw. z art. 395 § 1 zd. drugie k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.).

kc